

Aan:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Directie Lucht, Bodem en Geluid
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

De Westereen, 11 augustus 2025

Onderwerp: Zienswijze internetconsultatie Wijziging Bijlage V Omgevingsregeling –
uitfasering melkveevloeren

Geachte directie,

Om op te komen voor de belangen van de agrarische sector en onze klanten, evenals het belang van ons bedrijf bij behoud van een houdbare werksituatie, maak ik gebruik van de gelegenheid om te reageren op de internetconsultatie betreffende de voorgenomen wijziging van Bijlage V van de Omgevingsregeling (uitfasering van bepaalde stalsystemen voor melkvee).

1. Onvoldoende onderbouwing voor beperking tot drie stalsystemen

Uit de voorgestelde wijziging blijkt dat bij vaststelling slechts drie stalsystemen overblijven voor toepassing bij melkvee, te weten HA1.26, HA1.35 en HA1.38. In de bij de consultatie gevoegde stukken ontbreekt een deugdelijke onderbouwing waaruit volgt dat uitsluitend deze systemen milieutechnisch geschikt zouden zijn.

Eerder door het Rijk goedgekeurde stalsystemen zijn immers op zorgvuldige wijze beoordeeld door de TAC-RAV-commissie, waarbij het onderdeel **milieu** (ammoniakemissie) is getoetst aan de hand van representatieve praktijkmetingen. Het gegeven dat voor het onderdeel **natuur** (stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden) andere eisen gelden, doet er niet aan af dat deze systemen voor het milieudeel onverminderd voldoen.

Door nu in Bijlage V ook voor het milieudeel deze systemen te schrappen, wordt ten onrechte de indruk gewekt dat zij milieutechnisch niet meer toereikend zijn. Dat blijkt echter niet uit de aangeleverde onderbouwing en leidt tot een disproportionele inperking van de keuzemogelijkheden voor ondernemers.

2. Onjuiste vermenging van milieutoets en natuurbeschermingstoets

De voorgestelde wijziging lijkt voort te komen uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak, waarin is bepaald dat voor het onderdeel natuur niet kan worden uitgegaan van een gewogen gemiddelde emissiewaarde, maar volledige zekerheid moet bestaan over de daadwerkelijke emissie.

Dit uitgangspunt geldt echter specifiek voor vergunningverlening op grond van de Wet natuurbescherming (thans opgenomen in de Omgevingswet) en ziet op het effect op natuurwaarden, niet op het milieutechnisch functioneren van stalsystemen in algemene zin.

Door de milieutoets (Bijlage 5) te beperken tot uitsluitend de stalsystemen die óók aan de natuurbeschermingseis van volledige zekerheid voldoen, wordt een dubbele koppeling gelegd die wetstechnisch niet is vereist. Het gevolg is dat ook ondernemers die voor het onderdeel natuur op andere wijze zekerheid kunnen bieden – bijvoorbeeld via continue metingen of alternatieve borgingsmethoden – ten onrechte worden uitgesloten van het gebruik van eerder toegelaten stalsystemen.

Deze scheiding van beoordelingskaders is ook bevestigd in jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak, onder meer in haar uitspraken van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1603), 22 maart 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:1181) en 16 augustus 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:3102). Daarin is geoordeeld dat de RAV-lijst geen specifiek toetsingskader vormt voor de natuurtoets, en dat milieutechnische emissiefactoren niet zonder meer kunnen worden gebruikt voor de beoordeling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

3. Onevenredige beperking ondernemersvrijheid en innovatie

Het verwijderen van een groot aantal stalsystemen uit Bijlage V beperkt de keuzemogelijkheden van ondernemers drastisch, terwijl deze systemen milieutechnisch nog steeds toereikend zijn. Daarmee wordt de mogelijkheid om via alternatieve methoden (zoals jaargemiddelde vaststelling met sensortechniek) de ammoniakemissie aan te tonen, de facto uitgesloten.

Deze beperking is in strijd met het proportionaliteitsbeginsel (artikel 3:4 lid 2 Awb) en belemmert bovendien innovatie in emissiereductie, die juist gebaat is bij het toelaten van meerdere technieken en borgingsmethoden.

4. Gevolgen voor lopende projecten, PAS-legalisatie en rechtszekerheid

In de praktijk lopen vergunningprocedures vaak meerdere jaren, onder andere door bezwaar- en beroepsprocedures. De voorgestelde wijziging heeft tot gevolg dat lopende aanvragen die zijn gebaseerd op een nu nog toegelaten stalsysteem, maar dat straks uit Bijlage V wordt verwijderd, geheel opnieuw moeten worden opgezet.

Dit geldt **in het bijzonder voor PAS-legalisatieprojecten**, die reeds onder zware tijdsdruk staan. Deze projecten worden door deze maatregel onevenredig geraakt, terwijl ook hier geldt dat Bijlage V formeel niet specifiek is bedoeld voor toetsing van het onderdeel natuur, maar in de praktijk wel als zodanig wordt toegepast. Dit onderstreept dat deze projecten van de maatregel zouden moeten worden uitgezonderd.

De overgangstermijn tot **1 april 2026** is bovendien volstrekt ontoereikend. Voor een zorgvuldig overgangsrecht en ter voorkoming van planschadeclaims en het ontnemen van verworven rechten, dient deze termijn minimaal **met vijf jaar te worden verlengd**. Dit biedt zowel ondernemers als bevoegde gezagen de mogelijkheid om lopende trajecten af te ronden en investeringen niet te laten verdampen.

Conclusie en verzoek

- Onderbouw waarom slechts drie stalsystemen behouden blijven en waarom eerder door TAC-RAV goedgekeurde systemen **milieutechnisch** niet meer toereikend zouden zijn.
- Splits de milieutechnische toets (RAV) en de natuurbeschermingstoets (Natura 2000) en vermijd onnodige koppeling.
- Sta alternatieve borgingsmethoden, zoals continue meting, toe om zekerheid te bieden voor het onderdeel natuur.
- Sluit PAS-legalisatieprojecten uit van deze maatregel.
- Breid de overgangstermijn tot minimaal vijf jaar uit om rechtszekerheid te waarborgen en planschade te voorkomen.

De huidige voorstellen zijn onvoldoende gemotiveerd, onevenredig beperkend en niet in lijn met de systematiek van de Omgevingswet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Wij verzoeken u deze zienswijze te betrekken bij de verdere besluitvorming en de genoemde punten nadrukkelijk in de uiteindelijke regeling te verwerken.

Mocht u naar aanleiding van dit schrijven nog vragen hebben dan hoor ik dat uiteraard graag.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name Jan André Wiegersma.

Jan André Wiegersma